

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל
שניאורסאהן

מליובאוויטש

בלק

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק ה
(תרגום הפשוט)

יוצא לאור על ידי
"מכון לוי יצחק"
כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ותשע לבריאה
שנת השבעים לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח

לעילוי נשמת

האשה הצנועה והחסודה

מרת מסעודה ארלט

בת דוד ובתקייא ע"ה

בודזנה

נפטרה בי"א תמוז ה'תשע"ו

ת. נ. צ. ב. ה.

ולזכות

בעלה הרב דוד חיים שיחי' בודזנה

לאריכות ימים ושנים טובות עד ביאת

גואל צדק ומתוך בריאות הנכונה

*

נדפס ע"י משפחתם שיחיו

הי' שותף בהפצת עניני "משיח וגאולה"!!!
להקדשות ולפרטים נוספים:
טל.: 753-6844 (718) או 934-7095 (323)
אימייל: info@torah4blind.org

Be A Partner
In Spreading *Inyonei Moshiach U'geula!!!*
To Dedicate This Publication
In Honor Of Your Family Or A Loved Ones
For More Info. Call:
(718) 753-6844 or (323) 934-7095
or email: info@torah4blind.org

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:
<http://www.torah4blind.org>
To DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

**א. "וירא בלק..." – רש"י:
"... לפיכך ויגר מואב"**

בתחילת פרשתנו מצטט רש"י את כל המלים של הפסוק הראשון "וירא בלק בן צפור את כל אשר עשה ישראל לאמורי", ומפרש: "אמר: אלו שני מלכים שהיינו בטוחים עליהם לא עמדו בפניהם, אנו על-אחת-כמה-יזכמה, לפיכך ויגר מואב".

מסבירים המפרשים¹, שרש"י מחדש בפירושו כאן, שהדברים הנאמרים בהמשך, "ויגר מואב", אינם ענין בפני עצמו, אלא מהווים המשך ל"וירא בלק...": "כאשר ראה בלק את אשר עשו ישראל לאמורי, את נצחונם על שני המלכים – סיחון ועוג – עם בני עמם, הוא הסיק מסקנה ב"קל-יחומר": "אם שני מלכים שהיינו בטוחים עליהם לא עמדו בפניהם, אנו – על-אחת-כמה-יזכמה", ולפיכך – "ויגר מואב".

אך אין מובן:

(א) אם נבין את הדברים לפי האפשרות האחרת, שבמלים "ויגר מואב" מתחיל ענין חדש שאינו תוצאה של "וירא בלק", הרי אין משמעות הפסוק "וירא בלק" מובנת²: מדוע חשוב לציין אם בלק ראה אם לאו, והרי אין לכך תוצאות כלל? – מכך מובן, גם ללא פירוש רש"י, שהפסוק "וירא בלק..." מובא כסיבה ל"ויגר מואב". ואם כך, מה מחדש רש"י בפירושו "לפיכך ויגר מואב"?

(ב) ברוב המקרים שבהם מפרש רש"י פסוק, הוא מצטט ממנו רק את המלים הראשונות³, ורומז לאחרות על ידי "וגו"⁴. מדוע אין רש"י מסתפק כאן בציטוט תחילת הפסוק "וירא בלק", אלא מצטט את הפסוק כולו, עד למלה האחרונה "לאמורי"?

(ג) כדי להסביר את ה"קל-יחומר" שהסיק בלק, שאם "שני מלכים לא עמדו בפניהם" הרי "אנו על-אחת-כמה-יזכמה", יש להדגיש

בעיקר את העוצמה של סיחון ועוג, לכאורה. מדוע מוסיף רש"י את הפרט "שהיינו בטוחים עליהם"? וכן: כיצד נלמד פרט זה מן הפסוק, אשר לכאורה אין בו שום רמז לכך?

**ב. "וירא בלק" ו"ויגר מואב" –
שני ענינים:**

ההסבר לכך הוא:

כאשר "בן חמש (למקרא)" לומד את הפסוקים "וירא בלק... ויגר מואב...", הוא סובר בפשטות, שאלו הם שני ענינים נפרדים, ולא שהענין של "וירא" גרם ל"ויגר".

כי בנוסף לכך, שהתורה עצמה מציינת, שמואב ירא מעם ישראל מפני כמותם העצומה – "כי רב הוא" – ואת זאת ידע מואב אף לפני מלחמת סיחון ועוג, כי כבר לפני כן הקיפו ישראל את ארץ מואב "כל דרומה ומזרח"⁵,

הרי אף אם נאמר, שאז עדיין לא היו בני מואב מודעים לכל עוצמתם של בני ישראל, והיא נודעה להם רק לאחר שהם ראו "את כל אשר עשה ישראל לאמורי"⁶ –

הרי ממילא קשה לחבר שני פסוקים אלו יחדיו, זה בהמשכו של זה, כי בפשטות יוצא, שהענין של "ויגר מואב" הוא תוצאה של מה שראה מואב, ולא⁷ של "וירא בלק"⁸.

ומשום כך היה צריך להבין, ששני הפסוקים "וירא בלק" ו"ויגר מואב" עוסקים בשני ענינים שונים⁹: פחדם של בני מואב –

(5) רש"י חקת כא, יג.

(6) אבל גם לפי אי"מ מ"ש "כי רב הוא" לאחרי שנאמר כבר "את כל אשר עשה ישראל לאמורי" (ראה ברא"ם וגו"א כאן).

(7) ראה גם אה"ח כאן: לאיזה ענין תלה הרא"י בבלק ולא בבעלי המגור שהם מואב.

(8) בש"ח כאן, ש"ש "וירא בלק" הוא לפי שהוא דוקא התבונן בזה (וראה ע"ז גו"א ולבוש כאן), וכששמעו המון העם את דברי המלך שאמר "אלו שני מלכים כו" או "ויגר מואב". אבל אינו מובן: מהו החידוש בהק"ז "אלו שני מלכים כו" עד שרק בלק ראה זה וצ"ל התבוננות בזה?

(9) וכמו שפירש באה"ח ש"יגר מואב אינה הודעת הנמשך משמעות בלק, אלא .. לצד היותם רבים ותקיפים כאמרו כי רב הוא".

לעילוי נשמת

הרה"ח הרה"ת עוסק בצ"צ ורב פעלים
ר' יונה בן הרה"ח הרה"ת ר' מאיר ע"ה
אבצן

מקושר בלו"נ לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח
ומסור ונתון להוראותיו פעולותיו ועניניו הק'

עסק במסירה ונתנה בשליחות הק'
בתרגום הדפסת והפצת תורת כ"ק אדמו"ר מה"מ
ותורת רבותינו נשיאנו

וספרים בענייני משיח וגאולה בכל קצווי תבל
ע"י "ועד שיחות באנגלית" שניהלו למעלה מארבעים שנה

פירסם באמצעות מערכת טלפונית

וה"רשת" שיעורי לימוד יומיים

בספר התניא וברמב"ם בהתאם לתקנה הק'

פעל במרץ ובהצלחה בשידוכי בני ובנות ישראל
והביא להקמת מאות בתים בישראל

עסק בעזר גשמי ורוחני מתוך אהבת ישראל
וקיבל את כאו"א בסבר פנים יפות

זכה להקים דור ישרים מבורך בנים ובנות
עוסקים בתורה ובמצוות ומקושרים לנשיא דורנו

נפטר במיטב שנותיו ביום רביעי פ' בא

ג' שבט שנת ה'תשע"ט

ת. נ. צ. ב. ה.

(מנוסח המצבה)

*

DEDICATED BY

ENLIGHTENMENT FOR THE BLIND, INC.

Shagalov שיחי' Rabbi Yosef Yitzchok

Los Angeles, California

(1) גו"א כאן.
(2) וכמ"ש הגו"א עצמו.
(3) ראה חוקת כא, כו. ובכ"מ.
(4) ראה לקמן כב, י. ובכ"מ.

וסיימו כל עניני העבודה בשלימות, ככל פרטי הדברים האמורים לעיל] – כי, "היסח הדעת" פירושו "למעלה מן הדעת"⁹, היינו, שלאחרי שענין זה חודר בדעתו (ע"י המחשבה וההתבוננות כו'), ה"ז נעשה אצלו באופן שב(היסח ו)למעלה מן הדעת.

ובנוגע לפועל – למרות ה"שטורעם" שבדבר בתקופה האחרונה בשנה זו, תהא שנת נפלאות אראנו, לאחרי ראיית הנפלאות המעידות שזוהי ה"שנה שמלך המשיח נגלה בו", רואים שישנו קושי (עס קומט אָן שווער") להחדיר ההכרה וההרגשה שעומדים על סף ימות המשיח ממש עד שיתחילו "לחיות" בעניני משיח וגאולה. . והעצה לזה – ע"י לימוד התורה בעניני משיח וגאולה, כי, בכח התורה (חכמתו של הקב"ה שלמעלה מהעולם) לשנות טבע האדם¹⁰, שגם כאשר מצד הרגש שלו נמצא עדיין ח"ו מחוץ לענין הגאולה (כיון שלא יצא עדיין מהגלות הפנימי), הרי ע"י לימוד התורה בעניני הגאולה מתעלה למעמד ומצב של גאולה, ומתחיל לחיות בעניני הגאולה, מתוך ידיעה והכרה והרגשה ש"הנה זה בא".

(משיחות ש"פ בלק, י"ז (טוב) תמוז תנש"א)

(9 תניא אגה"ק (קה, ב).

(10 ראה דרו"ל עה"פ לאיל גומר עלי (ירושלמי כתובות פ"א ה"ב. וש"נ. והובא להלכה בש"ך (ושו"ע אדה"ז) יו"ד סקפ"ט סקי"ג (סקכ"ג)).

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית! האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind> יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

"ויגר מואב" – אשר נבע מ"רב הוא", מכמותם הרבה של ישראל, אכן התחיל אף לפני המלחמה נגד סיחון ועוג, כאמור לעיל, שאת זאת ראו המואבים כאשר הקיפו בני ישראל את ארץ מואב, ומאו חדר ללבם מורא מפני בני ישראל,

אך בכל זאת לא יכול היה העם לנסות לחפש עצה לכך, כי אצל מלכם, יש לומר, לא עוררה כמותם הרבה של בני ישראל פחד.

אך כאשר התרחשה המלחמה נגד סיחון ועוג, ובלק (מלך מואב) ראה "את כל אשר עשה ישראל לאמורי", גם הוא החל לחשוש מפני בני ישראל. כלומר, ל"ויגר מואב" נוסף הענין של "זירא בלק" והפחד שלו¹⁰, ואז הביע מואב את פחדו בגלוי – "זיאמר מואב...". – הם התייעצו בזקני מדין, ובלק שלח "מלאכים אל בלעם...".

אמנם, פירוש זה אינו "חלק", שהרי אם כך, צריך היה הפסוק "ויגר מואב..." להופיע לפני¹¹ הפסוק, וירא בלק... – אך בכל זאת, לולא פירוש רש"י, היינו מבינים פירוש פשוט זה, ש"זירא בלק", ו"ויגר מואב" הם שני ענינים שונים, ולפיכך צריך רש"י לחפש, ש"זירא בלק... לפיכך ויגר מואב".

ג. בלק גילה ש"היינו בטוחים עליהם"

אך לפי זה נותרה בעינה השאלה שהוזכרה לעיל: אם כך, צריכה היתה התורה לומר "זירא מואב", ולא "זירא בלק", ואת זאת מבהיר רש"י בדבריו "שהיינו בטוחים עליהם":

ענין זה, שמלכי כנען שילמו מיסים לסיחון ולעוג כדי שישנו עליהם "שלא יעברו עליהם גייסות"¹² לא היה מפורסם –

(10 ועפ"י ה' מוכן גם מה שנאמר "זירא בלק" – אף שכולם ראו זה – כי בשאר בני מואב ה' "ויגר" גם מוקדם, ולאח"י נתחדש שגם בלק ראה.

(11 ואף שאין מוקדם ומאוחר בתורה (פרש"י בראשית ו, ג ובכ"ב) – הרי מוכן שצ"ל טעם על שינוי הסדר (לסיים ענין וכי"ב – ראה לקו"ש [המתורגם] ח"ז ע' 125 הערה 13).

(12 רש"י חקת כא, כג. ובמ"ש הרא"ם כאן.

(כמוכן מדברי רש"י לפני כן^{12*}, שכאשר שלחו ישראל שליחים לסיחון בבקשה: "אעברה בארצך", הוא השיב להם: "כל עצמי איני יושב כאן אלא לשומרם מפניכם, ואתם אומרים כך" – ואילו היה הדבר מפורסם, לא היו ישראל מלכתחילה מבקשים ממנו לאפשר להם לעבור שם, או שהיו, לפחות, מציינים זאת בשליחות אליו: שבלי להתחשב בהיותו שכיר לשמור "שלא יעברו...". למרות זאת עליו לאפשר להם לעבור – מכאן מוכח, שהיה זה ענין סודי, שלא היה ידוע אלא למלכי כנען, ולמלך מואב) –

ולכן לא היה צנחונם של בני ישראל על סיחון ועוג משפיע על בני מואב ומגביר בהם את פחדם¹³ – כיון שהם לא ידעו שבמפלת סיחון ועוג הם אבדו את מי שהם היו "בטוחים עליהם", והרי את גודלם ועוצמתם של בני ישראל הם כבר הכירו, ומשום כך לא התחדש אצלם דבר בראותם "את כל אשר עשה ישראל לאמורי".

אך כאשר שמע בלק את אשר עשו ישראל לסיחון ולעוג, הוא "ראה" בכך דברים נוספים: הוא הבין שבכך נשמדו את מי ש"היינו בטוחים עליהם" ומעתה אין להם על מי לסמוך עוד¹⁴.

ומרוב פחדו העצום, לא יכול היה בלק להעלים סודו מאנשי המדינה, והוא גילה אף להם מהי משמעות מפלת סיחון ועוג עבורם, ו"לפיכך: ויגר מואב"¹⁵.

(12* חקת שם.

(13 וי"ל, שגם) לא פחדו בכלל, מכיון שראו שעד עכשיו לא לחמו עמם, ועד שלא באו לגבולם (רש"י חקת כא, ג).

(14 וכסה"ד שביא"ם כאן, שכוונת רש"י ב"שהיינו בטוחים עליהם לא עמדו בפניהם" הוא: "אנו מה בטחון יש לנו עתה".

(והתירץ קושיית הרא"ם על פירוש זה מהלשון "אנו על אמת כמה וכמה" – ראה לקמן ס"ח). ולהעיר, ממה שגם בשליחותו של בלק אל בלעם אמר "הנה כסה את עין הארץ, סיחון ועוג שהיו שומרים אותנו" (כב, ורש"י שם), ולא הוזכר כלל את גבורתם.

(15 ועפ"י מותרין מ"ש ר"כ רבי הוא", אף שכבר נאמר "את כל אשר עשה ישראל לאמורי" (ראה לעיל הערה 6) – כי הסיבה ל"ויגר" הוא [לא מה שעשה ישראל לאמורי, כ"א] "כי רב הוא". אלא, שבאם ה' להם על מי לבטוח ה' זה מובטל את יראתם. וכמ"ש הרא"ם כאן.

ד. בלק הוא מואב ומואב הם בלק

לכאורה, אפשר להסביר את הפסוקים "וירא בלק" ו"ויגר מואב" כפי שמסביר רש"י לפני כן¹⁶ לגבי "וישלח מלאכים" (אל מלך אדום ואל סיחון): שלפעמים נאמר "וישלח ישראל מלאכים" ולפעמים נאמר שמושה שלחם, משום ש"משה הוא ישראל וישראל הם משה", ויש לכך אותה משמעות, ומכאן ש"נשיא הדור הוא ככל הדור, כי הנשיא הוא הכל".

בדומה לכך ניתן היה, לכאורה, לבאר, שגם בפרשתנו מדובר בשני הפסוקים "וירא בלק" ו"ויגר מואב" על אותו דבר, ואין הכוונה דוקא לבלק או למואב, והתורה משנה בלשונה רק מפני שבהיות בלק מלך (נשיא) מואב הרי "בלק הוא מואב ומואב הם בלק".

אך לאמיתו של דבר אין לומר כך, כי¹⁷ הכלל "משה הוא ישראל וישראל הם משה" יכול להסביר כיצד ייתכן לכתוב משה במקום ישראל וישראל במקום משה. אך מובן, שצריכה להיות סיבה לכך שהתורה אומרת "וישלח ישראל מלאכים אל סיחון" כאשר משה שלחם¹⁸ – כי בכך מבחירה התורה¹⁹

[16] חקת כא, כא.

[17] גנוספ ליה: השינוי שבגבי שליחות המלאכים הוא כהנהגת רש"י שם "במקום אחר". משא"כ בגדוד.

[18] ראה שיחה ב' לפ' חוקת הערה 18. – וראה בארוכה בכ"ז לקו"ש ח"ג ע' 132 ואילך.

[19] ועד"ו הוא גם בנוגע למ"ש (שופטים יא, ז) "וישלח ישראל מלאכים אל מלך אדום וגו'" – כי מה שאמר יפתח "וישלח ישראל מלאכים" הוא גם אל מלך מואב שלח ולא אבה, הוא כבדי להוכיח ש"לא לקח ישראל את ארץ מואב גו". ולכן הדגיש וישלח ישראל גו*, בכדי (א) להראות יחס ישראל (ולא רק דמשה), שלא רצו לקח ארצם. (ב) שמה שהודו או שאין להם תביעה על מה שלקחו ישראל את ארצם מסיחון – וכמו שמסביר (שם פסוק כו) "וימדוע לא הצלתם בעת ההיא" – היא הוראה (מעמנו ומואב) לישראל [ולא רק (ממלך עמון ומואב

* ומכיון שבנוגע למואב הצורך לומר שישראל שלח, אמר גם "וישלח ישראל גו" אל מלך אדום, כי השליחות למואב הייתה טפח וחלק מהשליחות לאדום, וכלשון הכתוב שם "וגם" (ובזה מתורגם מה שמשה רק "ומדוע" וגו' בדברים ג, כט) ולא על אותו ב' חקת – רש"י חקת כא יג).
ועפ"ו מובן גם מה שרש"י ב' חקת (כא) מוסיף "וגר" בפסוק ד' פתח – אף שלא נתב כן בכתובים הקודמים שבאותו קטע עצמו.

כיצד יכול היה משה להבטיח בשם כל ישראל, ש"לא נטה בשדה ובכרם, לא נשתה מי באר...". כי השליחות אכן היתה בשם כל ישראל²⁰.

(לגבי השליחים למלך אדום נאמר "וישלח משה מלאכים"²¹, למרות שגם שם הבטיחו "לא נעבור בשדה ובכרם..."²², הרי זה מפני שניסו להשפיע בכל האמצעים על מלך אדום²³, שיאפשר לעבור בארצו²⁴, ולכן באו השליחים בשמו של משה, מתוך מחשבה, שבאומרם שהם שליחי משה, הדומה למלאך²⁵, ייבהל מלך אדום ויאפשר להם לעבור בארצו.

ואילו את סיחון לא התכוונו להבהיל בשמו של משה, ולכן באו אליו השליחים בשם ישראל, כדי שתתקבל בעיניו ההבטחה "לא נטה..."²⁶, ולכן נאמר שם "וישלח ישראל מלאכים".

אך אילו לא היתה סיבה זו, לא היתה

שה' (ז) למשה] כי הם נהלו כל השק"ט, ובמילא הודאה קיימת גם עכשיו. ולהעיר מענין דאין מיתה בצבור (הוריות ו, א).

[20] ועפ"ו יובן גם מה שלאחרי שאמר אדום "לא תעבור בי" אמרו אליו בני" "במסלה נעלה ואם מימדך נשתה גו" (חקת כ, יח"ט)

– דלכאורה: הרי גם לפניו אמרו לו "לא נעבור גו" ולא נשתה גו" ומ"מ אמר "לא תעבור בי", ומה יועיל שיאמרו אליו עוד פעם אותו הדבר –

כי מכיון שגבי אדום נתיב "וישלח משה מלאכים" (מצד הטעם דלקמן בפנים), לכן אמרו שאולי הטעם שאדום אמר לא תעבור הוא לפי שאינו סומך על דברי משה, ולכן "יאמרו אליו בני ישראל במסלה נעלה גו".

[21] חקת כ, יד.

[22] שם, ז.

[23] שלכן הקדימו "כה אמר אחיך ישראל אתה ידעת גו", ולא התחילו מיד "נעברה נא בארץך", כבהשליחות לסיחון. (וגם אז אמרו "נעברה נא בארץך").

[24] כי באם לא יתן רשות לעבור דרך ארצו, יצטרכו "לסבוב את ארץ אדום", וכמו שה' בפועל (חקת כא, ד). משא"כ בסיחון, לא ה' איכפת כ"כ גם באם לא יתן רשות לעבור בגבולו – שהרי אפשר להלחם בו, וישראל היו בטוחים שינצחו – וכל הטעם דוישלח ישראל מלאכים הוא רק לפי ש"בבקשו מהם שלום" (רש"י חקת כא, כב).

[25] חקת כ, טז וברש"י שם.

[26] ועפ"ו מ"ש בפנים יובן גם הטעם מה שאמרו "וישלח מלאכים". ואף שכל הטעם ד"וישלח ישראל מלאכים" הוא רק לפי ש"בקשו מהם שלום" (כנ"ל הערה 24), הרי מזה גופא שאמרו "לא נטה גו" לא נשתה גו" מובן שבאם לא היו אומרים זאת אי"ו בקשת שלום, ובמילא, גם באם היו אומרים באופן שלא תתקבל אצלו ההבטחה, אי"ו בקשת שלום.

שעומדים כבר על סף התחלת ימות המשיח, על סף התחלת הגאולה, ותיכף ומיד המשכתה ושלימותה.

. . . כיון שעומדים על סף הגאולה שבאה תיכף ומיד ממש, מובן, שלימוד הלכות בית הבחירה בשנה זו צריך להיות באופן אחר לגמרי. . . ועוד ועיקר – שהלימוד הוא מתוך ידיעה והכרה בוודאות גמורה שאין זה "הלכתא למשיחא", כי אם, הלכה למעשה בפועל ברגע שלאח"ז, כיון ש"מקדש העתיד שאנו מצפין בנוי ומשוכלל (כבר עתה למעלה, ותיכף) יגלה ויבוא משמים"⁵ ברגע כמימרא!

וע"ד המדובר בתקופה האחרונה⁶ בנוגע להוספה המיוחדת בלימוד התורה בעניני גאולה ומשיח – לא (רק) בתור "סגולה" למהר ולקרב ביאת המשיח והגאולה, אלא (גם ו) בעיקר כדי להתחיל "לחיות" בעניני משיח וגאולה, "לחיות עם הזמן" דימות המשיח, עי"ז שהשכל נעשה ממולא וחדור בהבנה והשגה בעניני משיח וגאולה שבתורה, ומהשכל מתפשט וחדור גם ברגש הלב, ועד להנהגה בפועל במחשבה דיבור ומעשה באופן המתאים לזמן מיוחד זה, שעומדים על סף הגאולה, ומראים באצבע ש"הנה זה (המלך המשיח) בא".

ויש להוסיף בביאור הצורך והמעלה דלימוד התורה בעניני משיח וגאולה ובנין ביהמ"ק השלישי ככניסה להתחלת ימות המשיח – ובהקדמה:

אף שאמרו חז"ל⁷ ש"משיח בא "בהיסח הדעת", אין זה בסתירה ח"ו למחשבה והתבוננות באופן של "דעת" ("שמקשר דעתו בקשר אמיץ וחזק מאד ויתקע מחשבתו בחזק"⁸) בעניני משיח וגאולה [ולכל לראש המחשבה וההתבוננות לידע ולהכיר שעומדים כבר בהכניסה לימות המשיח, "הנה זה בא", כיון שכבר כלו כל הקיצין, וכבר עשו תשובה,

[5] פרש"י ותוס' סוכה מא, סע"א. ועוד.

[6] לעיל ע' 54. ועוד.

[7] סנהדרין צ, א.

[8] תניא ספ"ג.

הוספה

בשורת הגאולה

5

ע"פ כל הסימנים שבדברי חז"ל אודות דרא דעקבתא דמישיחא, דורנו זה הוא דור האחרון של הגלות ו(במילא) דור הראשון של הגאולה. . ובכל זה ניתוסף עוד יותר ע"י שלימות העבודה והפצת התורה והיהדות והפצת המעיינות חוצה בחצי כדור התחתון (כתוצאה מהגאולה די"ב"ג תמוז) במשך יובל שנים, אשר, אם בהתחלת תקופה זו יצא כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בהכרזה "לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה", והעיד שכבר סיימו כל עניני העבודה, וצריכים רק "לצחצח הכפתורים", ויתירה מזה, שכבר סיימו גם "צחצוח הכפתורים", וצריכים רק לעמוד הכן (עמדו הכן כולכם) לקבל פני משיח צדקנו, הרי בסיומה של תקופה זו, בודאי ובודאי ללא כל ספק וספק ספיקא שכבר הגיע זמן הגאולה, ובלשון חז"ל "כלו כל הקיצין" וגם ענין התשובה (כהמשך המאמר "ואין הדבר תלוי אלא בתשובה") הי' כבר בשלימות.

... וחידוש נוסף בדורנו זה גופא – בשנה זו:

נוסף לכך שנמצאים בסמיכות ממש לגאולה האמיתית והשלימה, הרי, שנה זו היא "תהא) שנת נפלאות אראנו" (כהר"ת דמנין השנה שנתפשט בתפוצות ישראל), השנה שבה יקויים היעוד "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות"²⁷, וכבר ראו בפועל "נפלאות" המעידים שזוהי ה"שנה שמלך המשיח נגלה בו", ועד ל"שנה שמלך המשיח בא. . והוא משמיע להם לישראל ענוים הגיע זמן גאולתכם" (כדברי הילקוט שמעוני³), ועד להכרזה ש"הנה זה (המלך המשיח) בא"⁴, שכבר בא, היינו,

לקוטי

בלק

שיחות

1. התורה כותבת משה במקום ישראל, או ישראל במקום משה, רק משום ש"משה הוא ישראל וישראל הם משה".

מכך מובן בעניננו: כיון שלגבי "וירא" ו"ויגר" אין סיבה לכתוב בלק במקום מואב ומואב במקום בלק, לכן הכרחי לומר, שב"וירא בלק" הכוונה היא לבלק ממש, ולא לעמו, וב"ויגר מואב" הכוונה היא לבני מואב, ולא לבלק.

ולכן מסביר רש"י שבלק ראה דבר שאחרים לא ראו, ש"שני מלכים שהיינו בטוחים עליהם לא עמדו בפניהם", וכאשר נודע לעם את אשר "וירא בלק" או "ויגר מואב", כדלעיל בסעיף ג'.

ה. בלק פחד דוקא לאחר המפלה של "שני מלכים..."

בדבריו "שהיינו בטוחים עליהם" מסביר רש"י קושי נוסף:

לפי המובן בפשטות, שבלק פחד רק בראותו שבני ישראל הכריעו מלכים חזקים כסיחון וכעוג, והוא הסיק מכך קל-יחומר לגבי עצמו, אפשר לשאול: בלק היה יכול להסיק מסקנה זו בקל-יחומר מיד לאחר נצחונם של בני ישראל על סיחון מלך האמורי, אף לפני מלחמתם נגד עוג מלך הבשן, כי אף סיחון מלך האמורי היה חזק ביותר²⁷ כעוג²⁸, ואם "סיחון לא עמד בפניהם, אנו על-אחת-כמה-וכמה". מדוע התעורר פחדו מפני בני ישראל רק לאחר נצחונם גם על עוג מלך הבשן?

אך לפי הדגשתו של רש"י מובן הדבר בפשטות: כל עוד היה עוג בתקופה, לא פחד בלק כל כך, כיון שהיה לו עדיין שומר אחד לסמוך עליו, אך בראותו שאיבד לחלוטין במי לבטוח, כי "שני מלכים שהיינו בטוחים עליהם לא עמדו בפניהם", רק אז התעורר פחדו הגדול.

2. "לאמורי" – כולל את עוג מלך הבשן

לפי האמור לעיל מובן מדוע אין רש"י מצטט רק את המלים "וירא בלק", אלא גם את המלים שבהמשך הפסוק, עד סוף הפסוק "לאמורי", כי החידוש שבפירושו רש"י כאן הוא גם לגבי המשמעות של המלים "עשה" "לאמורי".

אילו היינו מסבירים, שבמה ש"עשה ישראל לאמורי" פחד בלק מפני חזוקם של ישראל אף יותר מהאמורי, וכיון שכאמור לעיל בסעיף ה', בלק יכול היה לראות פרט זה מיד לאחר מלחמת סיחון, אף לפני המלחמה נגד עוג מלך הבשן – אז היה צריך לומר, שמשמעות המלים "עשה" "לאמורי" היא כפשוטו, שהכוונה היא רק לאשר עשו בני ישראל לסיחון מלך האמורי – והפרשיות אינן מופיעות כסדרן²⁹.

אך לפי פירושו רש"י – "שהיינו בטוחים עליהם" – יש להסביר, שבמלים "עשה" "לאמורי" הכוונה היא גם לעוג מלך הבשן, כי הוא מ"שני מלכים שהיינו בטוחים עליהם", והרי גם עוג מכונה לפעמים "מלך האמורי"^{29*} – ולפי פירושו זה ברור, שהפרשיות מופיעות כסדרן.

3. הסיים "אנו על-אחת-כמה" וכמה" מיותר?

על הסבר זה, שבפירושו "שהיינו בטוחים עליהם" מתכוון רש"י לציין שהדגש אינו על חזוקם של שני המלכים, אלא על עצם הענין של "בטוחים עליהם", מתעוררת לכאורה שאלה מדברי רש"י בסוף פירושו "אנו על-אחת-כמה-וכמה"³⁰:

מובן, שכאשר מוסיפים לענין כלשהו ענין אחר בדרך של "על-אחת-כמה-וכמה", הכוונה היא, שבענין הראשון, ה"קל", אין

29 ואין מוקדם ומאוחר בתורה ותחלה מסיים מלחמת בני לרשת עבר הירדן מורה ואח"כ מספר ענין בלק וכו' (ראה לעיל הערה 11).
29* דברים ג, ח. יהושע ב, י.
30 וכמו שהקשה ברא"ם כאן.

27 ראה רש"י חקת כא, כג. דברים ב, לב.
28 כדמוכת מקושיית רש"י (דברים ג, ב) ובסיחון לא הוצרך כו'. ולהגיד גם מלשון רש"י (שם ב, לב) "שלא היו צריכים זה לזה" – שפשטות הלשון "זה לזה" (ולא "שלא היו צריך לעוג") משמע שניהם היו בשוה.

1) סנהדרין צז, ב.
2) מיכה ז, טו.
3) ישע'י רמז תצט.
4) שה"ש ב, ח ובשהש"ר עה"פ.

מתכוונים למשמעות שלו כשלעצמו, אלא הכוונה היא להדגיש ביתר ודאות את הענין השני, "חמור" –

לפי זה, אם מסבירים, שבמלים "בטוחים היינו" מתכוון רש"י להדגיש את חזקתם של המלכים, מובן הסיום "אנו על-אחת-כמה" וכמה: "אם סיוחן ועוג, שהם מלכים חזקים ביותר, עד כדי כך שגם אחרים היו "בטוחים עליהם", ובכל זאת נצחו אותם בני ישראל – על-אחת-כמה-יזכמה הם ניצחו את מואב.

אך לפי ההסבר שלעיל, שבלק פחד מעצם העובדה שכבר אין לו "שני מלכים שהיינו בטוחים עליהם" – אין מתאים לכאן, לכאורה, הסיום בדרך של קל-יחומר "אנו על-אחת-כמה-יזכמה".

ה. מואב חששו מכך שבודאי יילחמו בהם ישראל

ההסבר לכך הוא, שעל ידי המלים "אנו על-אחת-כמה-יזכמה" מתכוון רש"י ליישב קושי המתעורר על הענין בכללותו:

בפרשה הקודמת³¹ מספר רש"י, שגם למואב שלחו בני ישראל שליחים בבקשה לאפשר להם לעבור בארצו, וכאשר מלך מואב לא נענה להם, הקיפו בני ישראל את ארץ מואב, אך לא נכנסו אל גבול ארץ מואב.

וכאן מתעורר מיד הקושי: מדוע כה פחדו בני מואב לאחר מכן מבני ישראל, והרי הם כבר ראו שבני ישראל אינם מעוניינים להיכנס אל גבולם ולהילחם בהם?³²

(31) כא, יג.

(32) בפרש"י מטות לא, ב: "שהיו יראים מהם שיהיו שוללים אותם" (וראה גם רש"י דברים ב, ט. ושם: "שורו שוללים וכוזים אותם").

אבל ממה שאמר בלק "אולי אוכל נכה בו" (היינו שרצה ללחום עמהם) מוכרח שהי' ירא גם שילחמו ויכבשו את מואב, כי מצד היראה "שהיו (רק) שוללים אותם" לא היו מסוכנים את עצמם להלחם עם ישראל "שעצום הוא ממני", מכיון שגם לאחר "ארה לי" רק "אולי אוכל נכה בו"

ומזה מוכח שהי' ירא שיכבשו את מואב [וכמפורש בריש"י כב, ה: "קרבום הם להנחיתני"], וחשב שבודאי יעשו כן כדלקמן בפנים, ולכן הי' כדאי לו להלחם עמהם, הגם שרק "אולי אוכל נכה בו".

ומה שפירש"י בפ' מטות ודברים שהיראה הי' רק מצד "שוללים" (בביתחלת ההערה) – יש לומר, שהי' חילוק בזה בין

שאלה זו מתרץ רש"י בדבריו "אלו שני מלכים שהיינו בטוחים עליהם לא עמדו בפניהם, אנו על-אחת-כמה-יזכמה": בלק חשב שבני ישראל נמנעו לפני כן מלהילחם נגד מואב לא מפני³³ ציווי ה' "אל תצר את מואב ואל תתגרר במ מלחמה"³⁴, אלא מפני שהם חששו מכל מלחמה שהיא (אלא – בציווי מפורש מאת ה'), ביודעם שחרב, ואף נצחון במלחמה, ניתנה לעשו וליורשיו, ולא ליעקב וליורשיו³⁵, ובמיוחד כאשר סיוחן ועוג יבואו לסייע. אך עתה, לאחר שבני ישראל נצחו את המלכים סיוחן ועוג, הם כבר לא יירטעו ממלחמה נגד מואב.

זוהי כוונת רש"י בדבריו "אלו שני מלכים... לא עמדו בפניהם, אנו על-אחת-כמה-יזכמה", שאם שני המלכים שהיינו בטוחים עליהם לא תפסו מקום לגבי בני ישראל (לא היה להם "מעמד" מולם), אשר לא התחשבו בהם ונטלו על עצמם להילחם בהם, הרי על-אחת-כמה-יזכמה "אנו" – בני מואב, שנשארו לבד, ללא המלכים שהיינו בטוחים עליהם, בודאי לא "נעמוד" כנגדם, והם בודאי יילחמו בנו.

ט. בלק אינו מסוגל להסתיר את פחדו

ניתן להוסיף על כך עוד נקודה:

כאמור בסעיף ג' לעיל, ראה בלק שבני ישראל הרגו את "שני מלכים שהיינו בטוחים עליהם", הוא סיפר על כך לעמו, וגרם ל"ויגר מואב".

ולכאורה, מדוע היה עליו לספר זאת לכולם, והרי בין כך ובין כך לא היה

מואב לבלק: יראת מואב היתה רק שיהיו "שוללים", ולכן אמרו (רק) "ילחמו גו'" (ראה דע"ז מבעה"ת ורשב"ם), ויראת בלק – "להכריתנו". וראה הערה שלאח"י. – וראה לקו"ש בלק תנש"א (א) ס"ג.

(33) ולכאורה צ"ע מפרש"י (בשלח טו, טו) שאולי מואב לא הי' להם לירא כלום – אבל אדרבא משם יסוד להגאמר בפנים, שהרי מפרש שם רש"י הטעם "שהרי לא עליהם הולכים" (ותו זא), ועתה ראה בלק כי "הוא יושב ממלי".

(34) דברים ב, ט.

(35) ראה רש"י חוקת כ, יח.

באפשרותם לסייע בכך, ומדוע הוא היה צריך לגרום לעמו ל"ויגר"?

התשובה לכך היא, שכאשר "יירא בלק את כל אשר עשה ישראל לאמורי", הוא איבד את עשתונותיו ולא הצליח להתאפק ולא לספר על כך, כי "הרשעים"³⁶ הן ברשות לבם.

וכאן ניכר ההבדל בין בלק לבין, להבדיל, משה רבינו:

בלק פירסם מיד את פחדו, עד שגרם למורא לכל עמו. לעומת זאת משה רבינו, אף כאשר ירא מפני עוג "שמא תעמוד לו זכותו של אברהם"³⁷, הרי לא זו בלבד שהוא לא סיפר על כך לאיש, אלא יותר מכך: אפילו עליו עצמו לא היה ניכר שום פחד, כנאמר בגמרא³⁸, שהפחד היה רק "בלבבו".

י. י"ב תמוז – "להיות עז ותקיף..."

זהו אחד הענינים של י"ב תמוז הקשורים לפרשת חוקת³⁹. אצל כ"ק מורי וחמי אדמו"ר, ה"אתפשטותיה דמשה"⁴⁰ שבדורנו, מודגשת ביותר התנהגות כזו בקשר למאסרו:

(36) ב"ר פליד, י. פס"ז, ח. ועוד.

(37) רש"י חקת כא, לד.

(38) נדה סא, סע"א.

(39) ראה גם לקו"ש ח"ח ע' 130.

(40) ת"ו תס"ט (ק"ב, א. ק"ד, א).

(41) ראה סה"מ תשי"ח ע' 264 בהערה.
(42) לקו"ד ח"ד תרלט, א. וראה גם שם תרכד, א.
(43) שם תרכו, א.
(44) שם תרלט, ב.
(45) ראה סה"ש תשא ע' 138. תשי"ב ע' 81-2.
(46) לשון הכתוב חקת שם.
(47) לשון הכתוב בשלח יד, ח ותרנ"ג שם.

ליזכות

כ"ק אדונונו מורנו זרבינו מלך המשיח

ויה"ד שע"י קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'

יחי אדונונו מורנו זרבינו מלך המשיח לעולם ועד